

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések Árszabály szerint.

Főgimnáziumunk államosítása.

A dolog sürgős. E hó 20-dikáig be kell terjeszteni a szegedi tankerület főigazgatójához a gimnázium anyagi ügyeire vonatkozó összes adatokat. Ugy mondják, hogy szeptemberben már át is venné az állam főgimnáziumunkat. A dolog egy kicsit hamar menne, ámde lehetetlennek nem tartjuk. Hogy azonban meglepetés számba még se mehessen, s hogy az ügyszó mindenki hozzájáruljon, a magunk részéről kötelességünknek tartjuk az ügynek felszínén tartását, s az ügy minden egyes mozzatának lelkiismeretes figyelemmel leendő kísérését.

Hogy a hatóság minő álláspontot foglal el ezen elsőrendű fontosságú ügyben, azt megtudnunk még nem sikerült. Meg vagyunk azonban arról győződve, hogy hatóságunkat nem csak városunk jól felfogott anyagi érdekének megvédése vezeti, hanem szemmel tartja azon erkölcsi érdekek megóvását is, mely alapját képezi az egyedül okos, az egyedül helyes nevelésnek. Ertjük pedig ez alatt azt, hogy főgimnáziumunkban továbbra is fenn kell tartani a keresztény vallás-erkölcsi nevelést.

Mi nem tartjuk helytelennek az államosítást, de csak azon esetben nem, ha az államosítandó főgimnázium címe és jellege ez lesz: állami kath. főgimnázium.

Nem mondunk vele ujjat, mert hiszen ilyen állami főgimnáziumunk már több van. Van olyan is, melyet az állam egészen ujonnan építettett és tart fenn minden hozzájárulás nélkül. Ha ezeknek megadhatták az állami kath. jelleget, annál inkább megadhatják esetleg államosítandó főgimnáziumunknak, melyet katolikus pénzen emeltek, s még ma is tulnyomóan katolikus pénzen tartanak fenn.

Meg is vagyunk arról győződve, hogy az államnak ez ellen nem is lesz kifogása, mert hiszen ennyit megadhat cserébe azon autonóm jogért, melyről a város lemond az államosítás esetén.

Ezen feltétel fontosságát azt hisszük nem kell fejtegetni egy katolikus város lakossága előtt, nem olyan lakosság előtt, amely, hogy a nevelés vallás-erkölcsi oldalára ügyelhesse, áldozott eddig a főgimnáziumra, de bizonynyal kész áldozni ezután is.

Mi ezzel szemben nem birunk semmiféle anyagi előnyöket mérlegelni.

Ez mindenekelőtt. Az anyagi kérdés emellett csak nagyon alárendelt jelentőségű kérdés lehet.

Az anyagi előnyökön kívül sokat hangoztatják még, hogy mért ragaszkodunk autonóm jogainkhoz, mikor ez amugy is csak fiktív. Hát ez nem úgy van. A hatóság megtalálhatja így is mindig az eszközöket, amelyekkel az alapos panaszokon segíthetnek. Hogy a tanítási rendbe nem folyhat be? Ez meg épen nem érv az államosítás mellett, mert hát így sem, amugy sem folyhat be, nem érv tehát sem ellene, sem mellette.

De ezek most még nem aktuális részletkérdések, valaminthogy az anyagi előnyökhöz sem szólhatunk, mert nem tudjuk mit kíván az állam. Hiszen ismerünk mi már olyan államosításokat, amelyek a lakosságra sokkal több terhet róttak, mint amennyi terhet kellett viselniük akkor, mikor még nem voltak tanintézetek államiak. Amde az is csak szarvas okoskodás, hogy az iskolák államosítása apasztja a lakosság terhét. De hogyan is apasztaná már. Bizony az államnak is meg kell szereznie azt a pénzt, amelylyel az intézetet föntartja. Ezt pedig csak a polgároktól kaphatja meg. A különbség csak az, hogy most községi pótdadónéven fizetnek, államosítás esetén pedig más néven.

Mindez azonban, — ismétljük, — még nincs napirenden. Nem megyünk e részletkérdések mélyebbreható fejtegetésébe. Nem megyünk pedig azért, mert, ismétljük, mi sem foglalunk álláspontot főgimnáziumunk államosítása ellen azon esetben, ha a vallás-és közoktatásügyi miniszter ur az államosítás esetén főgimnáziumunknak megadja, mint más városokban megadták elődjei, az állami kath. főgimnázium címet és jelleget.

Tükördarabok és keserű pirulák.

— A szociáldemokraták figyelmébe. —

Spencer azt mondja, hogy önálló (abszolút) és viszonylagos (relatív) erkölcs tan létezik. Kívánhat valamit „az ember“, de a társadalomnak pl. a magyar társadalomnak „egy ember“ csak annyi, a mennyit testi ügyessége, szellemi képessége és munkája révén kívánhat; mindenkinek csak annyi követelése lehet, a mennyire a társadalom javát előmozdítja. Eppen erről a témáról, erről a legkényesebb és megoldásban legtöbb tapintatot igénylő kérdéstről folyt a szó a pécsi kongresszuson.

Nem kell ahoz szociáldemokratának lenni, mindenki elismeri, hogy testi és szellemi képességeinek kiművelésére minden ember egyformán jogosítva van. Oly természetes ez a jog, hogy széles gestusokkal, öblös hangú sentenciákkal se lehet azt elhomályosítani. De más kérdés aztán ennek a képzésnek a mikéntje!

A demokraták, már nem tudom, érdekből vagy hajlamból: nagyon messze nézők, így hát szemük nagyon közellátó. Önök tehát a kormányzás egészét, ugy e képzés végrehajtását is nem a legderékabbak, a legjobbakra biznák, hanem amint jön: x-y-ra? Szóval önök zsilipeket csatornák nélkül, mi pedig csatornákat zsilipek nélkül akarnánk a nép testi és szellemi képességeinek táplálására, kifejtésére.

Minő lenne az a mi csatornánk, azaz hogy nem „lenne“, mert most is meg van; csak sürűbb lesz a kiágazása, jobb a benne levő testi-lelki táplálék, hogy minden szomjuhozó hozzáférhessen és merithessen. Önök ezt „gyámkodásnak“ nevezik! Az önök agitációja a gyámkodás, mely hozzá még rossz-hiszemű rövid látással kátyuba viszi a népet.

Igen. Az önök ideája: a zsilip meder híján hadd zuduljon a népra a kulturának tengere, a mostanig felhalmozott nagy tömeg, meg a jövő ismeretlen fejlődésű, de önök által már apróra megrajzolt, rejtelmes kulturának ködös képe is mind; igyék belőle mindenki, akár kívánja, akár nem; akár bírja, akár nem; fulladjon bele, a ki nem állja!

No hát, tisztelt szociáldemokrata urak, itt vagyon a kutya eltemetve; ezért vagyunk mi keresztény szociálisták.

* * *

Bár önök csak famulusai ama nagy mesternek, kérkednek magas tudományukkal; holott a jövő e szerint kőből és szurokból formálják meg; ugy beszélnék, mintha az emberi boldogság forrása az önök lába nyomán fakadna fel; szóval önök „fenékgig tejfel“ gyerekeknek gerálják magukat, pedig vásottság még a lehelletük is. De mindenek dacára, tegyük fel, hogy megvalósulnak az önök kosmopolita álmái; valamikor letűnnek a politikai államok és helyettük a békes (?) gazdasági társadalmak jönnek létre; ámbár ezt, alapos okokból kétségbe vonhatnók. De azt önök is be fogják látni, hogy az „ember“ akkor is csak ember marad. Az „erkölcs“ olyas valami lévén, mely alapjában nem változik ugyan, de nemesedhetik, vagy elvadulhat. Hogyan gondolják önök, mostani „kezelésük“-et tartván meg az utódok is, mint „kitűnőt“, hogy az ember, fölmentve, helyesebben: megfosztva az állami kötelezettségek vezető, valamint a vallási meggyőződések szelidítő és boldogító befolyásától, másképp cselekedjék, mint pusztán indulataitól vezérelve?

Itt érzem, hogy súlyos ellentmondásba keveredem: folyton társadalmakról kell beszélnem, holott az önök embereiről lehet csak szó, igazabban: az önök képzelt társadalmáról.

Végül, ime engedményeket teszünk. Ha büszke önértékük tán nem hajlandó az elfogadásra, a mi jószívű ajánlatainkat s az

önök nyaksságát is elsöpri [majd a kérlelhetetlen idő és megmarad a tény, mely, hisszük, nekünk fog igazat adni.

Onök csak egy kis csapatot vezetnek; nem az egész emberrel dolgoznak; keztyűlen kézzel, minden erkölcs megvetésével törnek a mult idők alkotásai ellen; minden „új” legyen, semmi „reform!” Bocsánat, mi ilyen forradalmi allűrökkel nem birunk. De azért ime az engedmény, mégis megengedjük, hogy önök is tényezői a fejlődésnek. Meglesz, nem: megvan az és befejeződik valamikor, de nem az önök szája ize szerint. Onök a „fejlődés” törvényeivel ellentétben a legrövidebb utat választották, hogy a folyam tulsó partján, szemben kiköthessenek; mi gr. Széchényi tanácsát követjük, a ki azt mondá: ha szemben akarunk kikötni, hosszabb és nehezebb utat kell tennünk, kissé fölfelé tartva.

Ez a hosszabb, nehezebb, de biztos ut, a fejlődés igazi útja.

Ha olykor találkozik ez a kis irány, a miénk és az önöké, a keresztény szociális-také és a szociáldemokratáké, akkor a keresztény szellem villama egy pillanatra nagyobb fényt vet a követendő utakra, jósolva, hogy közeleg a jótékony eső, mely keresztény szelímben termékenyíti meg a világot.

D. G.

Zombor rendkívüli közgyűlése. Zombor szabad királyi város törvényhatósága 1908. január 10-én délután három órakerendkívüli közgyűlést tartott. Ezen közgyűlés első pontja a miniszter intézménye volt a tanyai közegészségügyi szolgálat ellátása tárgyában. Trachoma orvosok rendszeres kiküldése határozatot el. Megadták a felsőkereskedelmi iskolai tanároknak a saját és az állami tanárok közötti fizetési különbözetet. A jelenlegi fogyasztási bérlő Bernfeld Mór és Neurer, Keppich, Brankovics volt fogyasztási adóbérlők közös kérelmét szintén elfogadta a közgyűlés, melynek értelmében a fogyasztási adó és egyéb városi javadalmakat 1908—1910 évekre az utóbbi cég ugyanannyi bérösszegért kapja azzal a kikötéssel, hogy Neurerék csakis egy kimerést tarthatnak.

Egy könyv.

Tagadhatatlan, hogy szegényes kath. magyar irodalmunk legujabban szép lendületet vett. A Szent István Társulat, írók és kath. vállalatok versenyre keltek a könyvkiállítás terén. Sok szép művel gazdagodott irodalmunk; de gondolom, hogy nem fogom sérteni a többi szebbnél-szebb irodalmi terméket, mikor igazságot mondok és azt állítom, hogy Szuszai Antal „Apologetika” című műve, mely Győrött a győregyházmezei könyvsajtóban látott napvilágot, valószínűleg oly könyv, mely megérdemli, hogy ismerjük, hogy olvassuk, hogy tanuljunk meg, hogy tudjuk könyv nélkül.

En, midőn olvasgatom ezt a könyvet, eszembe jut, amit a történelemben olvastam Hamerken 14. századbeli művéről melynek címe: „Krisztus követésének könyve”. A világ futó tüzként fogyasztotta azt az olvasmányt. Sok fordítást és sok kiadást élt meg Kempis Tamas műve. Azon kor bibliája volt ez. Pázmány hitvédelmére „Kalauzára, Tertulian „Apologeticumára” van most szükség, de ezek az ő koruknak irattak; ma már kevés ember bírja azokat megemészteni. Ujkori Pázmányra van szükség. Dudek theologiai készülségét, Prohászka dr. világismeretét, nagy lelkét és lánglelkességét kellene a közvetlenség a könnyedség szűrőjén levertetni a lelkekbe, hogy lángra gyuljanak, hogy égjenek a vágytól a természetfölöttiekért.

Ha nem csal sejtlemem, Szuszai művében ez a lélek szól meg.

A mai élet számára szükséges manna tartalmazza; a hitetlenségben és a kétkedések között tépelődő lelkek számára nyújt lelki eledelt, hogy kisegítse őket az ígért földére.

A tudományokkal hivalkodó világ számára ir a legelembibb, de örök vallásról,

a vallás természetességéről, általánosságáról, szükségességéről, az Istenről, kinyilatkoztatásról, csodáról, jövendölésről, a Megváltóról, megváltásról, az egyházzal és ennek helyzetéről a történelemben az emberiség közepette.

Nincs itt türelmetlenség, nincs itt szét-huzás, az igazság él, lelkek szeretete teszi izzóvá a régi, az örök igazságokat, teszi porhanyóvá a történelem, a phisika, a theologia, a philosophia göröngyeit, rögzös kavicsait, melyekből kellemesen tündökölnek elő az isteni lélek szintiszta szikrái, melyek, remélem, melegező sugarakká lesznek annak szívében, aki behatóbban figyeli meg ugyan azon igazságokat, aki e könyvben olvassa azokat.

Ezért vetem a Bácskai Napló lapjaira e szavakat: hogy Szuszai Antal apologetikája, iránt az érdeklődést, ha lehet, egy pár elmében felébresszem. Ha ez sikerült, a többiek fölött nem aggodom, mert amint az őrtüzeket meggyújtottam, azok megvilágítják az egész vidéket, mert a sötétségnek, hála a Gondviselésnek, az az egy felette jó tulajdonsága meg van, hogy a világosságot messze közvetíti. S midőn mi a katolikus öntudatnak oly sötét éjszakáját éljük, mely verseny az egyiptomi sötétséggel, remélem hogy egy meggyújtott mécs is messze ellátszik. Ezért én bár gyenge buzditással, de melegen ajánlom olvasásra, ajánlom tanulásra Szuszai Antal „Apologetikáját.”

K. P.

Eltűnt ipartestületi jegyző.

Az ipartestület bajai.

Talán a meggondolatlanságnak, talán a fiatalok könnyelműségének lett áldozata Mészáros Mihály, a szabadkai ipartestületnek fiatal, családostól jegyzője.

Mészáros most egy éve választották meg egyhangulag az ipartestület jegyzőjének. Buzgó-ággal kezdte működését s csakhamar megnyerte a közbizalmat és közszerepet. Buzgalmának és törekvésének az lett az eredménye, hogy egy ízben elkövetett botlására az előjáróság fátyolt borított s azóta ismét élvezte az előjáróság és az egész testület osztatlan bizalmát.

Mészáros Mihály két napja nem volt már a hivatalában. Tegnap még látták Szabadkán. Ugyancsak tegnap utazott Szegedre, de onnan már vissza nem jött.

Maga helyett levelet küldött feleségének, amelyben azt írja, hogy ne várják, mert öngyilkos lesz. A szerencsétlen asszony a levéllel azonnal a rendőrséghez sietett, innen meg a szerencsétlen nő feljelentése után nyomban táviratilag keresték meg a szegedi rendőrséget, hogy ha lehet akadályozza meg Mészáros öngyilkosságát.

Az ipartestület előjárósága ezen ügyben ma ülést tartott, hogy megállapítsák, vajjon nem hagyott-e maga után a szerencsétlen fiatal férfi szabálytalanságokat.

Hatósági vizsgálat.

Amint a rendőrség Mészáros leveléről értesült, az iparhatóság azonnal kiküldötte a vizsgálat foganatosítása végett a számvévőség egy tagját és Alapfy István rendőrkapitányt.

Az előjáróság és a hatósági kiküldöttek megállapították, hogy Mészáros 1800 koronát tüntetett el, de ezen összeg nem egészen hivatalos pénz, mert magánosok pénze is elveszett.

Az iparhatósági biztos ügye.

Reisner Lajos dr. iparhatósági biztos ügyét is ma tárgyalta az előjáróság. Reisner ugyanis állásától fölmentette az iparhatóságot.

Az előjáróság elhatározta, hogy holnap vasárnap délelőtt 10 óraker memorandumot nyújtanak át a főkapitánynak, szükség esetén a polgármesternek, hogy a felmentést vonják vissza.

Az ipartestület előjárósága ezután is felhívja az iparosokat, hogy az ipartestületben délelőtt fél tíz óraker gyülekezzenek, hogy a memorandumot minél tömegesebben nyújthassák át.

A pápa a sajtóról.

A középkorban a páncélok kemény vasa, a kard kifent éle volt az erő próbája; ma a szellemi fegyverek mérkőzésében derül ki, hogy voltaképen kié az erő?

Es bizony ez az acéltoll, mely e sorokat írja, élesebb fegyver, mint a leventék kardja. A toll képes ma akkora táborokat megmozgatni, a minőket hajdan a hadvezéri kard egy intése vitt ütközetbe.

Ezt kell belátnia a modern katolikus embernek, mert míg ezt be nem látja, addig a katolikus sajtó fellendüléséről nem lehet beszélni. Már pedig a mint a kereszténység ellenfeleinek uralomra kerülése lépést tartott sajtójuk félelmes növekedésével, ez alól a megszegyenítő járom alól sem szabadulunk fel semmiféle üres sopánkodással, hanem egyes egyedül a vallásüldöző vagy szintelen lapok feltétlen mellőzésével és határozott keresztény katolikus lapok járatásával.

Nagyon megszívlelendők X. Pius pápa szavai, melyekben következőleg hívja fel a figyelmet a sajtó jelentőségére:

„A sajtó fontosságát még mindig nem fogják fel teljesen. A klérus sem, a hívek kevésbé foglalkoznak vele úgy, mint ahogy szükséges lenne. Az öregek azt mondják, hogy a sajtó új dolog és régen nagyon sok lelket megmentettek anélkül, hogy törődtek volna az újságokkal. Azt mondják, hogy régen! régen! Arra azonban nem gondolnak, hogy régen nem volt annyira elterjedve a rossz sajtó mérge és így az ellenmég, a jó sajtó sem volt annyira szükséges, mint most. Mi nem régen, hanem most élünk. Tény, hogy az istentelen újságok megcsalják, megmérgezik és tönkre teszik a keresztény népet. Hiába építenek templomokat, alapítanak missziókat és iskolákat és hiába létesítik a legjobb intézményeket, tuinden fáradságunk hiábavaló, ha nem tudjuk használni a loyális és őszinte katolikus sajtó támadó és védőfegyvereit.”

*Felkérjük lapunk mindazon olvasóit és barátait, akik bármely néven nevezendő nyilvános számadásra kötelezett vállalatnál, akár mint igazgatósági, vagy felügyelő-bizottsági tagok, akár mint részvényesek befolyással bírnak: sziveskedjenek oda hatni, hogy a közgyűlések előtt közhírré teendő zárómérleg a ::
Bácskai Napló-nak adassanak felhirdetés végett.*

A közigazgatási bizottság ülése.

Szabadka közigazgatási bizottsága ma délután tartotta meg, Bezeredy István főispán elnöklete alatt e havi rendes ülését.

Bezeredy István megnyitván a ülést, üdvözlő Popp pénzügyigazgatót azon alkalmából, hogy ő felsége a miniszteri tanácsosi címmel tüntette ki.

Ezután a polgármesteri jelentést olvasták, melyet tudomásul vettek, majd Bóllits József dr. referált építési ügyekben.

Krnyajszky Bogdán pénztartást felebezését fegyelmi ügyében elutasították.

Ludason és Tompán anyakönyvi hivatal.

Elhatározták, hogy Ludason és Tompán a születésekre és halálozásokra anyakönyvi hivatalt állítanak föl. Vezetésüket évi 600 korona díjazással a tanítókra bízzák.

Egyéb ügyek.

Megválasztották az albizottságokat, az iparkamarai kiküldötteket.

Elhatározták, Sopron közigazgatási bizottságának átiratára, hogy felirnak a kormányhoz, engedje meg, hogy a trafikosok a főtözsén a bevásárlásnál fizethessenek 3 százalék tőzsbért.

Elintézték ezen kívül a többi rendes jelentéseket, melyeket egyhangulag tudomásul vettek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Az ülést fél 11 órakor nyitotta meg Justh elnök.

Felolvasták az interpellációs és indítvány könyvet. Samassa János a vándorcigányok ellen való bíraskodás, báró Thoroekay Viktor állami erdőségek parcellázása dolgában adott be indítványt. Az interpellációs könyvbe Banjanin és Šupilo tettek bejegyzéseket. Ezután a bankbizottság 21 tagját választották meg titkos szavazással.

Ezután a gazdasági bizottság jelentésére került sor. Szilágyi Dezső emlékére 8000 koronát szavaztak meg, a Petőfi háznak pedig 10.000 koronát, de nem a ház budgetjének, hanem a kormányának a terhére. Az utolsó tárgy volt a parlamenti hirlaptudósítók kérvénye.

A horvát bán a Házban. Báró Rauch Pál horvát bán ma is a Házban töltötte a délelőttöt, ahová osztályfőnökeivel jött be. Látogatást tett a Ház elnöksége tagjainál s hosszasan időzött Wekerle Sándor és Josipovich Géza szobájában. Délben minisztertanács lesz, amely a horvát kormány megalakítása dolgában dönt.

A csernovai eset utójátéka. Rózsahegyről táviratozzák: A csernovai zavargásoknál résztvevő tolok legtöbbször a napokban kibocsátották a vizsgálati fogságból. Ezek ma felkeresték Fischer rózsahegyi adminisztrátort és kijelentették előtte, hogy ők akaratlanul kerültek bajba és szánják-bánják azt, amit tettek. Fischer tanácsára a csernovaiak erre bűnbánó levelet írtak Párvy szepesi püspökhöz. E levelet aláírták a lajongás értelmi szerzői, Szliácsán András, Lajcság Vendel és Jávorka János is, kik még vizsgálati fogságban vannak. Fischer plébános megígérte a népnek, hogy közbe fog járni Párvy püspöknél, hogy a husvéti ünnepek előtt szentelje fel az új templomot, mert készpénzzel vesz, hogy megtérnek. A bűnbánás jelül kell tekinteni azt is, hogy a múlt héten lezajlott megyebizottsági tagválasztásoknál a csernovaiak három kivételével valamennyien, számszerint 40-en, magyar jelöltekre szavaztak.

Krécsi A. Nándor könyvkereskedése elfogad

előfizetéseket

minden bel- és külföldi folyóiratokra,
... napi- és divatlapokra ...
az eredeti hirdetett áron.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 12. Felolvasás a kath. legényegyletben d. u. 4 órakor az alkoholizmus társadalmi hatásáról. Felolvasa Anicsics Jenő.

Január 12. A Szent-Györgyi katolikus kör évi közgyűlése.

Január 12. A kath. legényegylet táncvigalma az egyetel disztermében.

Január 18. A m. á. v. altiszti kör táncvigalma a Pest-szálloda összes termeiben.

Január 19. A katolikus kör bálja a katolikus kör saját helyiségeiben.

Január 25. A függetlenségi kör bálja a Pest-szálloda összes termeiben.

Február 1. A m. á. altisztek és szolgálk országos nyugdíjpótló és segélyező egyesülete szabadkai fiókegyesületének tánccmulatsága a Hungária disztermében.

Felügyelő-bizottsági ülés. A város földmives iskolájának felügyelő-bizottsága f. hó 12-én d. e. 9 órakor a városháza tanács termében Dr. Biró Károly polgármester elnöke alatt ülést tart. Az ülésen a folyó ügyek tárgyalatnak.

Plébánosi installáció. Főtisztelendő Bászler István garai megválasztott plébános e hó 21-én tartja ünnepélyes plébánosi beiktatását.

A városi javadalmi hivatal 1907. évi forgalma. Szabadka sz. kir. hivatalának az 1907. évi összes bevétele 596911 kor. 27 f. tett ki, mely egyes címenként a következőképp oszlik meg és pedig: Allami bor adó 221.479 kor. 02 f., városi bor adó 28286 kor. 84 f., szesz adó 17676 kor. 69 f., hus fogyasztási állami adó 65822 kor. 04 f., hus fogyasztási városi adó 16783 kor. 10 f., vágatási díj 36549 kor. 33 f., vásári díjszedés 53604 kor. 76 f., kövezetvám 12050 kor. 22 f., ásvány és szikviz 22906 kor. 84 f., legelődíj 101.509 kor., földhordás 1929 kor. 80 f., erdőkből 15629 kor. 99 f., gyümölcs-fákból 813 kor. 10 f., birság pénz 1118 kor. 74 fillér.

Jégsport. A Bácskai atletikai klub elnöksége ez uton közli, hogy holnap, vasárnap a palicsi jégpálya egész napon nyitva van.

Kinevezés. A magyar királyi igazságügyminiszter Kaló Imre komáromi királyi törvényszéki betétszerkesztő bírót a palánkai kir. járásbíróvá, mint tekkönyvi hatóságához kirendelte.

Pásztorjáték Madarason. Igen sikerült és rendkívül látogatott pásztorjátékokat rendezett Greiner Gyula madarasi tanító a karácsonyi szünetek alatt tanítványaival. Előadták „Jézus születése és a három királyok”, „Betlehemi asszonyok és az apró szentek” pásztorjátékokat; továbbá: „Szeget szeggel” című vígjátékot. Hét előadás tartott, de mindenegyes esetben az iskola terem nem volt képes befogadni a nagy számú látogatókat. A csekély összegű belépti díjak dacára a felülfizetésekkel együtt befolyt összesen: 282 kor. 20 fillér. Kegyes adományokkal felülfizetni sziveskedtek: Nagyméltóságú dr. Városov Gyula érsek ur Oexcellentiája: 20 kor., Vidákovits Balázs 2 kor. 40 fill., Vidákovits Balázsné 2 kor., Novák Ferenc 1 kor. 40 fill., Sillye Gézané 1 kor. 40 fill., Kobelrausch Kálmán, Egger Maria, Grünfelder János, Varga Adám, Freuer Antal (Bácsalmás), Tejgazdasági Vállalat 1-1 kor., dr. Madarász Lipótné 80 fill., Kopeczky Mihály 60 fill., Szlávik István 40 fill., Raicheld Adolf 20 fill. mely a jótékony cél érdekében tett kegyes adományaiért ez uton mond hálás köszönetet a rendező. Egyben köszönetet fejezi ki Vidákovits Balászné urnőnek, ki fáradságot nem ismerő buzgalommal törekedett az előadás sikeréhez hozzájárulni az által, hogy a színházi kellekek előállításában a legnagyobb készséggel és szakavatottsággal segédkezett. (gr.)

Törvényszéki bíró életveszélyben. Tegnap előtt világos nappal Morokovasics Péter körülbelül 100 lépésnyi távolságból belőtt Radány Péter zombori törvényszéki bíró lakásának ablakába. A golyó a bíró fülei mellett füttyült el, az ebédülő szekrénybe csapódott s onnan visszapattant. A majdnem végzetessé vált lövés a rakoncátlan fiatalok ünnepi lövöldözéseiből eredt.

Miniszteri rendelet. A magyar királyi földmivelésügyi miniszter ma körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóságokhoz, így városunkhoz is, melyben a lakosságot egyszer s mindenkorra eltiltja jószágainak az állatvásártereken való legeltetésétől. E rendeletre azért volt szükség, mert a legelő beteg állatok igen gyakran megfertőzték a vásárteret s így a felhajtást veszedelmesebbé tették. A rendelet ellen vétők kihágást követnek el és szigoruan büntetettnek.

A tiszakálmánfalvi templomra az árlejtés január 28-ára van kitűzve. A templom 52.000 koronába fog kerülni. A kincstár 9500 koronával, a katolikus hívek 5000 k-val (fuvar kézinapszám megváltása) járulnak hozzá, a többit az érsekség adja. A jószívű főpásztor az eredeti 7000 korona értékű szolgálvány megváltásból 2000 koronát elengedett a híveknek, és ezt sajátjából pótolja. Ezzel is sokat segített rajtunk. Amint különben az itteni katolikusok mindent a kalocsai érseknek köszönhetnek. Aldja meg érte az Isten.

A katymári polg. olvasókör disztagjai. A katymári polgári olvasókör tiszt-

ujtó közgyűlésén disztagokká megválasztottak: Latinovics János főrendiházi tag, Latinovics Pál nyugalmazott főispán, Latinovics Frigyes nagybirtokos s Latinovics Géza volt országgyűlési képviselő. Elnök lett: Id. Rau János. Alelnök: Till Imre. Jegyző: Tóby József. Pénztáros: Rau Adám. Könyvtárnok: Róth József. Ellenőr: Wéber Menyhért. Választmányi tagok lettek: Stertz Antal, Putz Antal Kling Mátyás, Schneider Péter, id. Beicht József, Kungl Mátyás, Kämmer Antal és Puhl Ferdinánd.

Névmagyarosítások 1907-ben Bácskában. A bácsmegeyi városok közül 1907-ik évben Baján 13, Szabadkán 9, Ujvidéken és Zomborban 3 névmagyarosítás fordult elő. Így mondja a belügyminiszter által kiadott hiteles kimutatás.

Gondnokság. A zombori kir. törvényszék Klauz Józsefné 52 éves, róm. kath. vallású, regőczei lakost gondnokság alá helyezte.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjúsági iratok, diszmnakák, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, író- és rajzszerek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

... könyv-, papir- és írószerekkereskedésében ... Szabadkán, főtér, Szentháromsággal szemben.

INNEN-ONNAN.

— Hodj leülhet maga edj olejan emberrel játszani, aki magával leül játszani.

Madam Stinkelesz: Hodj magának izlik ez a finom tészta?
Silbermantel: Vagy ugy? Ez tészta?

— Hány mája van az embernek?
— Három.
— ?
— Tudniillik van egy mája, egy mamája, és egy komája.

Egy fővárosi fürdő kabinjában a következő fölirat olvasható: Itt fürdött 1905. december 20-án Kohn Fülöp.
Alatta pedig: Fülöp ne dicsekedjél.

Rum kompozitio

egy liter kitűnő zamatu rum házilag való előállítására a következő előírás szerint: 7 deci spiritus, 3 deci forralt és kihűlt ivóvíz és ennek az üvegnek a tartalmát egy literes üvegben összeöntve kész a rum. Ára 70 fillér. Angol, china és orosz teakeverék próbadozoz 50 fillér. Kapható: Illés Antal gyógyszerárában a vörös keresztchez Szabadka, a főpostának átellenében. 186-19

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Bűnügyi főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék által főtárgyalásra kitűzettek a jövő hétre a következő bűnügyek:
Január 13-án: Kloczek József és társa lopás büntette, Sikári Márton súlyos testi sértés büntette.

Január 14-én: Konkoly Lajos hatóság elleni erőszak büntette, Balog Ferenc gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége, Annus Antalné lopás büntette, Hintersehr Péter súlyos testi sértés büntette.

Január 15-én: Vukovics Pál és társa lopás büntette, Spitzer Illés sikkasztás büntette, Márton Mátyás súlyos testi sértés büntette.

Január 17-én: Varga Ferenc és társai súlyos testi sértés büntette, Banyári János súlyos testi sértés büntette, Vaczity Sztankó rágalmazás vétsége.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Vasárnap délután: Rab Mátyás. (Fél-helyárakkal.)

Vasárnap este: Varázskeringő. (Bérlet-szünet.)

Hétfőn: Killikranki herceg.

Kedd: A két Rantzau.

Szerda: Aranyvirág.

Csütörtök: Aranyember.

Péntek: Sevillai borbély, az olasz opera társulat harmadik estélye.

Szombat: Kerülő ut.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Körmezy Ernő.

24

IV.

Diamante.

Micaela Palmeri Giannitával útban volt Diamante felé. Még jóval pítymallat előtt elfoglalták helyüket a postakocsin, s csakhamar az Aetna széles, lejtős országútján jártak. A hajnal pírja nem derengett még, s mély sötétség ült a szertefekvő tanyák felett. A fiatal Signorina nem törődött ezzel. Mély bánatából kiragadva, félig hunyt szemekkel bámúlt maga elé. Mikor a kelő nap biborsugara pazar pompával aranyozta be szerte a vidéket, s a kéklő égbolt ott a messze távolban mosolyogva hajolt le, ölelni a földet — még csak szemét sem vetette fel, hogy gyönyörködjék a ragyogó termé-

zet gazdag pompájában. Diamante előtt birta rá Giannita, hogy fülvesse tekintetét. — Nézd csak! Ott van a mi leendő hazánk!

Micaela Palmeri erre aztán fölemelte fejét. Az Aetna égbenyúló teste messze, messze ráfeküdt a tájra. A hegy mögül a fényesarcú nap kandikált elő. A mint felső karikája előbukkant a hegy pereme mellett, úgy tetszett, mintha a fehérítő magaslat izzó szikrát hányva, s sziporkázó bibortűzben égne.

A másik oldalon a csipkézett, hosszú hegylanc húzódott végig, mely úgy övezi az Aetnát, mint valami apró tornyocskákkal megrakott várfal. Alant sötétlő, fekete völgy terpeszkedik a hegyóriások lábai előtt. Földje fénylő, puha, mint a bársony, s ölét a sebesen rohanó Simote öntözi.

Amaz ott a Monte Chiaro, mely a virágos völgyből egyenesen tör az ég felé. Az aranyos napsugár rózsaszínbe öltözteti testét, s a pálmák lombjai úgy hajolnak rá, mint valami óriási esőernyő. Tetején ott állt a fallal kerített kis város. A házak ablakai meg a sok szélkakas csillogva fürdött a derűs napfényben.

De már erre Micaela megragadta Giannita karját, s azt kérdezte tőle, vajjon valószínű az, csakugyan emberek lakják?

Tündérországnak tartotta, mely egy pillanatra újra eltűnhetik szemek elől. Szentül azt hitte, hogy halandó nem járt még ez úton, mely tekervényes, merész ívekben fut fel a hegyoldalra, s ott tűnik el a városkapu mögött.

Mikor aztán látta, hogy Diamante nem valami földöntúli város, köny szökött szemébe. Mélyen meghatotta, hogy ez a föld mily sok gyönyört és ékességet tartogat számára, pedig lám, ama nagy csapások idején azt hitte, hogy csak durva röggel, tövissel van tele!

Imára kulcsolt kezekkel úgy lépett Diamante igénytelen utcára, mint valami szentélybe. Azt hitte, hogy a város ép annyi szerezését hoz majd számára, a mennyi pompát tárt elé.

V.

Don Ferrante.

Pár nappal utóbb Gaetano műhelyében ült, s a rózsafűzér szeméibe kis levéldíszít vésett. Vasárnap volt épen, de ez cseppet sem aggasztotta őt, hisz az ő munkája Isten dicsőítésére szolgált.

A közelmúlt napokban nagy nyugtalan-ság, s aggasztó gond fogta el a szívét. Belátta, hogy nem sokáig maradhat már Donna Elizánál, máshol kell munka után néznie.

Mert Sziciliában egyszerre csak nagy inség támadt; városról-városra dühöngött, s most már Diamantet fenyegette pusztító útjában.

Donna Eliza vevői egymás után maradoztak el. A kis szobrok és szentképek, miket Gaetano oly fáradtságos szorgalommal faragott, érintetlenül álltak ott a polcon; a sok rózsafűzér az asztalon hevert, anélkül, hogy bárki is kért volna belőlük. Donna Eliza egyre jobban érezte a szükség terhét, mert megcsappant a kereset, pangott az üzlet.

Gaetano érezte, hogy itt nem maradhat többé. Vagy a közelben keres valami foglalkozást, vagy pedig kivándorol, más választás számára már nem volt. Mert hiába farag még oly szép szobrot is, hiába fűzi fel a leghibátlanabb szemeket, ha eladni úgy sem tudja azt. De meg valahol majd csak akad olyan új templomra, mely felszerelésre vár. Mily gyönyörűen ki tudná faragni az oltárt, a szószéket, a keresztutat! Szíve megremegett az örömtől, mikor erre gondolt.

(Folyt. köv.)

Meghívó

a IV. rendes nagygyűlésre.

Földmivelők Takarékpénztára Részvénytársaság Szabadkán,
1908. évi február hó 9-én (azaz vasárnap) délelőtt 9 órakor tartja
negyedik rendes nagygyűlését
az intézet helyiségében,

melyre t. részvényeseit tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése az 1907-ik évi működésről és forgalomról.
2. A zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 24. §-a értelmében tíz igazgatósági tagnak megválasztása.
4. Két részvényes megválasztása a nagygyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
5. Az alapszabályok 22. §-a értelmében előterjesztett indítványok.

A mérleg és az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a nagygyűlést megelőzően nyolc napon át az intézet helyiségében a részvényesek rendelkezésére áll.

Azon részvényesek, kik a nagygyűlésen résztvenni óhajtanak és szavazati jogukat személyesen, vagy meghatalmazottjuk útján gyakorolni kívánják, felkéretnek, hogy intézetünk alapszabályainak 15. §-a értelmében részvényeiket három nappal a nagygyűlést megelőzően helyezték letétbe. A részvények letétbe helyezését igazoló elismervény a nagygyűlésen való részvételre és szavazatra jogosít fel.

Szabadka, 1908. január 12.

Malagurszki János,

elnök.

Vagyon

Mérleg- és vagyonkimutatás az 1907. évről.

Vagyon		Teher	
Pénzkészlet	29076	11	
Váltótárca (jelz. bizt. 1399340.-)	1813875	50	
Folyószámlák	120112	15	
Jelzálogkölcsonók	82430	—	
Kötvények	6833	—	
Heti befizetések kölcsönei	2005	—	
Előlegek kézi zálogra	109	—	
Fatelep	30164	33	
Ertékpapírok	11200	—	
Osztr.-magyar bank giró-számla	2307	68	
M. kir. postatakarékpénztár cheque-számla	553	63	
Felszerelések	4960	—	
Alapítási költségek	940	42	
Vegyesszámla (ideigl. tételek)	41814	12	
	2146380	94	
Részvénytőke			250000
Tartalékalap			19950
Nyugdíjalap			2000
Betétek:			
könyvecskékre			
heti befizetések I. csoport	917184	30	
" II.	24750	—	
" III.	3604	50	
gyermek-betétek	2306	—	
" "	3388	73	
Visszleszámitolt váltók			951233
Fel nem vett osztalékok			869718
Atmeneti tételek			75
Tiszta nyereség			24125
			29278
			2146380
			94

Szabadka, 1907. december 31.

Rájesich Sándor s. k.
főkönyvelő.Vidákovich János s. k.
könyvelő.Malagurszky Albert s. k.
pénztárnok.Dr. Sudarevich Ferenc s. k.
vezérigazgató.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott ezennel pályázatot hirdetek a Tiszakálmánfalva (Bács m.) községben építendő róm. kath.

templomépítési munkáira

az alábbi feltételek mellett:

1. A pályázat tárgyát képezik a téglanyag hozzáadása nélkül 33,358 kor. 36 fillérrel előirányzott föld, kőmives, ács, kőfaragó, cserépfedő, bádigos, asztalos, lakatos, mázoló, üveges és vasmunkák. A szükséges téglát az építető adja és ez a helyszínére van szállítva.

2. Pályázhatnak csakis magyar honos képesített építőiparosok, akik 5 százaléknak megfelelő 1670 korona bánatpénzt készpénzben, betétkönyvben vagy értékpapirban letesznek.

3. Ajánlat általánösszegben és írásban teendő, de ezek felbontása előtt esetleges szóbeli ajánlatok is elfogadhatók.

4. A tervek, árelemzés, költségvetés, építési feltételek és szerződés-minta a tiszakálmánfalvai plébániahivatalban délelőtt 8—12-ig és délután 3—5-ig, továbbá Foerk Ernő és Petrovác Gyula felső építőipariskolai tanároknál (Budapest, VII., Thököly-ut 74.) a hétköznapi délelőttök alatt megtekinthetők; utóbbiaktól bővebb felvilágosítások és költségvetés-kivonat is kapható.

5. Az árlejtés folyó évi január hó 18-án (szombaton) délelőtt 9 órakor a tiszakálmánfalvai plébániahivatalban tartatik meg.

6. Az építető fentartja a jogot, hogy a pályázók közül bármelyiket választhassa, esetleg valamennyit mellőzhesse.

Kelt Tiszakálmánfalván, 1908. évi január hó 3-án.

Milla Imre,
lelkész.

Abrasits Mihály

épületbádogos Szabadkán.

Készít az épületbádogossághoz tartozó minden munkákat, torony fődéseket, toronytető javítást és festést, kereszt- és gömb-aranyozást, valamint villámhárító felszerelést állvány nélkül.

144-41

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudására hozni, hogy az őszi és téli időnyre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezentul is megrendelőimnek teljes bizalmát és meglegedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,
papi és polgári szabó.

195-27

HIRDETÉSEKET

árszabályzat szerint
felvesz a kiadóhivatal

— SZABADKÁN, —
Rákóczi-utca 20. sz.

és

— FILOY JENŐ —

papirkereskedő

Damjanich-utca 106. sz.

Figyelem!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbe venni szándékozik, valamint

Telefonszám 446.

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

íratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megreklamálása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszékieleg bejegyzett céghez

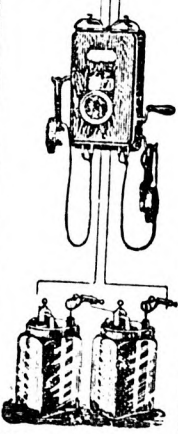
VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

:: (Tulajdonos: Malusev Sándor.) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

92-116

Telefon 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete Szabadkán, V., Köteles-utca 249. sz. a saját házában.

Hatóságilag engedélyezett kis villanyvilágítási telepek képviselője.

Minden házban alkalmazhatók, egy 16 gyertyafényű villamos izzólámpának óránkénti világítása 1 fillérbe kerül.

Dinamó-gépek, motorok, iv-lámpák szakszerű javítását és jókarban tartását elvállalok.

Szállodai csengőberendezések és telefonok a legújabb rendszer szerint.

53-72

Az általam készült munkákért több évi jótállást vállalok.

Könnyen törleszthető fizetési feltételek.

Költségjegyzék díjmentesen. * Gyári árak.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia

orgona- és harmonium-gyár

— P É C S. —

Ajánljuk kitértő hangú és erős szerkezetű légnymatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészi kivitelben.

Raktáron kitértő hangú harmóniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

— Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk. —

Alapítattott 1867. évben. 244-2

Légnymatu és electro berendezések.

Tisztviselők figyelmébe!

Az országos magyar I. általános tisztviselőegylet kolozsvári képviselőisége (Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

förlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

42-51

Kereset bárki részére!
 Házi munkások keres-
 tetnek gyors kötőgépe-
 inken való kötésre.
 Távoltság nem határoz,
 mi eladjuk a kötött
 munkát. 180-10

Thos. H. Whittick és Tsa
 Prága, Franzens-Kai No 6-708.

A n. é. közönségnek tisztelettel
 ajánlom

cserépkályha raktáromat,

melyben a legmodernebb, legizlésebb
 és legdiszesebb de egyszersmind egy-
 szerű kályhák is rendelkezésére állnak
 a n. é. közönségnek.

Elvállalok teljesen új cserép-kály-
 hák felállítását, régiak átrakását és
 javítását, valamint minden e szakba
 vágó munkák lelkiismeretes teljesítését
 a legjutányosabb árért, legdiszesebb
 kivitelben.

A n. é. közönség pártfogását kérem
 253-10-5 Tisztelettel

Dániel A. József,
 kályhás-mester.

Lakás: VI. Harmat-u. 275. Jandek pékkel szemben.

Szerencsés

összetétele és a felhasznált borok gondos
 megválogatása eredményezi általánosan
 :: :: elismert kitűnő minőségét. :: ::

KAPHATÓ: 256-59-1

minden elsőrangú fűszerkereskedésben,
 kávéházban és vendéglőben.

Mielőtt
 személy vagy jelzőlog
Pénzkölcsönért
 bárhova fordulna,
 kérjen díjmentesen
 tájékoztatást:
Meller L. Egyed cégtől
 Budapest,
 IX., Lónyay-utca 7.
 Telefon-hírlapban:
 46-31.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKAN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

17-31

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI.,
 Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése.
 Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon-
 szám 371. Legolesőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papírkereskedő. Szabadka,
 I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3.
 Telefonszám 206.

Fierst István

eukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85.
 Telefonszám 381.

Fuscek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-
 utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör,
 Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereske-
 dése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör,
 Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserépkályha készítő. Szabadka, II.,
 László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-
 utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő.
 Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Sztantics Lajos

kiviteli és vámgőzmalma. Szabadka,
 III., László-utca 770. Telefonszám 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő.
 Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó.
 Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Zánin András

nád- és borszék-készítő. Szabadka,
 V., Bajai-ut 417.